

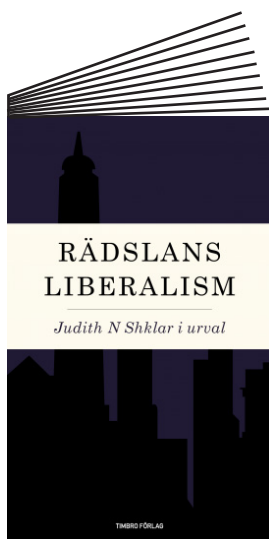

TIMBRO
förlag

LÄSGUIDE

JUDITH N SHKLAR (1928–1992) föddes i Riga av tyskspråkiga judiska föräldrar och flydde 1940 till USA. År 1955 doktorerade hon vid Harvarduniversitetet med en avhandling om den politiska filosofins möjligheter. Hon förblev samma universitet troget under hela sin akademiska karriär och betraktas som en av 1900-talets främsta politiska filosofer. Utöver ett flertal akademiska artiklar kom hon att författa elva böcker; om tänkare som Rousseau och Hegel, om begrepp som utopier och medborgarskap samt om mänskliga synder från snobberi till grymhet.

JUDITH SHKLAR

Rädslans liberalism

»När man är van vid personlig frihet och verkligen värdesätter den framstår enhet och delad identitet i sig själv inte som fullt så dyrbart. Det är förmågan att älska utan att kräva likhet och samförstånd, särskilt i politiska frågor, som utmärker vänskapen hos fria män och kvinnor.«

- 5 Är liberalismens essens möjligheten till mänsklig perfektion eller att undvika maktmissbruk och grymhet?
- 5 Är principerna för det goda styret desamma överallt, eller är de beroende av landets specifika historia?
- 5 Vilka slutsatser bör man dra av att de som pratade högst om frihet och rättigheter i Amerika samtidigt accepterade slaveri och rasdiskriminering i lag?

Rädslans liberalism är ett urval essäer av statsvetaren Judith N Shklar. Essän från 1989 med denna titel är på många sätt en sammanfattning av Shklars intellektuella gärning. Den presenterar en mörkare liberalism, långt från tilliten till upplysning och vetenskap och förhoppningar om framsteg och mänsklig perfektion. Utgångspunkten är att undvika mänsklig grymhet och att i detta värv alltid vara skeptisk mot en stat som kan utöva våld och tvång.

Detta universella anspråk på att undvika grymhet gör dock ett lands specifika historia av oförrätter och överträdelser relevanta för dess styre. Så menar Shklar i en annan essä att USA:s historia som »dubbelsamhälle« med samtidig rättighetskamp och institutionaliserat slaveri gör Isaiah Berlins klassiska distinktion mellan positiv och negativ frihet obsolet.

Shklar var genom hela sin långa karriär en god observatör av det mänskliga psyket och använde sådana insikter för att levandegöra såväl idéhistorien som den efterkrigstid som länge tycktes ha stagnerat i en ideologiernas död. Hon skärskådar här i insiktsfulla texter bland annat vänskapen mellan Thomas Jefferson och John Adams, Hannah Arendts avskildhet och Michel de Montaignes misantropi. Allt för att belysa sidor av liberalismen som få andra tänkare närmast sig.

TIMBRO
förlag

LÄSGUIDE

VIDARELÄSNING

Hadley-Kamptz, Isobel (2011) *Frihet och fruktan – Tankar om liberalism*

Essäsamling som i ett perspektiv som liknar Shklars tar sig an liberala utmaningar på 2000-talet.

Shklar, Judith (1985) *Ordinary vices*

Om synder och dess politiska implikationer, från snobberi och hyckleri till grymhet.

Yack, Bernard (1996) *Liberalism Without Illusions – essays on Liberal Theory and the Political Vision of Judith Shklar*

Postum vänbok där en mängd tunga intellektuella utvecklar tankar i Shklars anda.

Montesquieu, Charles Louis de Secondat (1748) *Om lagarnas anda/The spirit of the laws*

Boken som ihop med John Lockes *Two treatises of government* låg till grund för Förenas staternas konstitution, av en tänkare som inspirerade Shklar.

Berlin, Isaiah (2011), *Essäer om frihet*.

En av 1900-talets främsta politiska filosofer. Shklar både inspireras och tar spjörn mot Berlins två koncept om frihet: den positiva och den negativa.

Att diskutera:

- 5 Skulle en liberalism som sätter grymhet främst kunna föra ett krig mot terrorismen, och med vilka medel?
- 5 Vilken vägledning ger rädsans liberalism i synen på innovationer och ekonomiskt risktagande?
- 5 Heroiserar vi människor som fallit offer för exempelvis IS, och finns det risker med detta? Är risken större att vi snarare ignorerar offren?
- 5 »Kannibaler äter kött från döda människor och vi ryggar tillbaka i fasa, men det är vi som förföljer och torterar de levande.« Vilket är det värsta brottet av kannibalism och tortyr, och vilket skulle du utföra om du var tvingad att välja?
- 5 Diskutera med Hannah Arendt som exempel det önskvärda i assimilering i det land man lever i, och om det bör vara ett krav att man som flykting i ett främmande land bör vilja stanna och assimileras?
- 5 Bör lagstyrets krav på en begränsad statsmakt med Montesquieu gälla främst människors personliga leverne eller med Hayek även gälla vårt ekonomiska handlande? Kan det senare motiveras som ett sätt att undvika grymhet?
- 5 Kan ett samhälle där slaveri är legalt beskrivas som fritt i något avseende?
- 5 »Slavarnas frigörelse har aldrig varit populär.« Vilken skyldighet har makthavare i en demokrati att ta hänsyn till folkmajoriteter som önskar grymhet gentemot andra grupper?
- 5 Kan de nu levande i en konstitution fastslå grundläggande fri- och rättigheter som bindande också för kommande generationer? Finns det politiska beslut som bör undvikas/påbjudas av hänsyn till kommande generationer?
- 5 Finns det en liberal utopi och är den möjlig att uppnå? Är det önskvärt?
- 5 »En slags unken omklädesrumshumor och en falsk och prålig manlighet var vad som eftersträvades« skriver Shklar om klimatet på Harvards campus på 1950-talet. Är det intellektuella klimatet på universiteten bättre idag och på vilka sätt?